

Uzvedības kodekss

bērnu aizsardzībai mobilo sakaru jomā Latvijā

Rīgā, 2008.gada 30.jūnijā

1. Preambula

1.1. Līdz ar mobilo telefonu tehnoloģiju attīstību pieaug ar mobilo telefonu izmantošanu saistīto pakalpojumu klāsts. Lietotājiem ir iespēja izmantot dažādus paaugstinātas maksas satura pakalpojumus un datu pārraides pakalpojumus (sūtīt attēlus, skatīties televīzijas pārraides, pārlūkot Interneta mājas lapas utt.). Pakalpojumus izmanto aizvien lielāks Lietotāju skaits, tajā skaitā Bērni. Tā kā, izmantojot pakalpojumus, iespējams piekļūt gan Nelikumīgai informācijai, gan Bērniem kaitīgai informācijai, ir nepieciešams, pēc iespējas pasargāt Lietotājus, jo īpaši Bērņus, no nelikumīgas un kaitīgas informācijas saņemšanas. Ievērojot minēto, Latvijas mobilo sakaru pakalpojumu sniedzēji (turpmāk – Mobilo sakaru pakalpojumu sniedzēji) paraksta šo Uzvedības kodeksu Bērnu aizsardzībai mobilo sakaru jomā Latvijā (turpmāk – Uzvedības kodekss).

1.2. Uzvedības kodeksā ietverti atbilstoši Latvijas normatīvajiem aktiem izstrādāti vispārīgi uzvedības noteikumi, kurus Mobilo sakaru pakalpojumu sniedzēji, apņemas ievērot Bērnu aizsardzībai mobilo sakaru jomā. Uzvedības kodeksa noteikumi attiecas uz Informācijas sabiedrības pakalpojumiem, ko sniedz Mobilo sakaru pakalpojumu sniedzēji vai informācijas sabiedrības pakalpojumu sniedzēji, kuri parakstījuši sadarbības līgumus ar Mobilo sakaru pakalpojumu sniedzēju.

1.3. Mobilo sakaru pakalpojumu sniedzēji piemēro Uzvedības kodeksu tik, cik tas ir tehnoloģiski un tiesiski iespējams. Uzvedības kodekss neparedz Mobilo sakaru pakalpojumu sniedzēju pienākumu kontrolēt Lietotāju izmantoto pakalpojumu saturu, nedz Lietotāju sūtīto un saņemto informāciju.

1.4. Uzvedības kodekss neaizliedz Mobilo sakaru pakalpojumu sniedzējiem atsevišķi noteikt un ieviest papildus drošības pasākumus Uzvedības kodeksā minēto mērķu sasniegšanai, ja vien šie pasākumi nav pretrunā Uzvedības kodeksu.

1.5. Uzvedības kodeksa noteikumi interpretējami kontekstā ar Latvijas normatīvajiem aktiem.

1.6. Mobilo sakaru pakalpojumu sniedzēji atzīst, ka šis Uzvedības kodekss nav ētikas kodekss Latvijas Republikas Informācijas Sabiedrības Pakalpojumu likuma 7.panta izpratnē.

1.7. Uzvedības kodekss ir publisks dokuments, kuru var parakstīt ikviens Mobilo sakaru pakalpojumu sniedzējs.

2. Uzvedības kodeksā lietotie termini

2.1. **Bērns** - persona, kura nav sasniegusi 18 gadu vecumu.

2.2. **Informācijas sabiedrības pakalpojumi** - distances pakalpojumi, kurus sniedz pēc Lietotāja individuāla pieprasījuma, parasti par samaksu, izmantojot mobilo telefonu tīklu, piemēram, iegādājoties bildes, video klipus, filmas, mūziku, mobilajā telefonā spēlējamās spēles u.c.

2.3. **Informācijas sabiedrības pakalpojumu sniedzējs** - komersants, kurš sniedz Informācijas sabiedrības pakalpojumus.

2.4. **Lietotājs** - fiziska persona, kura lieto mobilo sakaru pakalpojumus un kas izmanto Informācijas sabiedrības pakalpojumus.

2.5. **Nelikumīga informācija** - informācija, kuru aizliegts izplatīt vai citādi padarīt pieejamu un kura ietver aicinājumu uz karu vai militāra konflikta izraisīšanu, aicinājumu vardarbīgi gāzt valsts varu vai vardarbīgi grozīt valsts iekārtu, likvidēt Latvijas valstisko neatkarību, graut teritoriālo vienotību vai izdarīt citu noziegumu, aicinājumu uz terorismu, izraisa naidu rases, etniskās, nacionālās piederības dēļ, ietver cilvēka seksuālu darbību ar dzīvniekiem, nekrofilijas vai pornogrāfiska rakstura vardarbības, Bērnu pornogrāfijas aprakstu vai attēlojumu, kā arī cita informācija, kas ir nelikumīga atbilstoši Latvijas normatīvajiem aktiem.

2.6. Bērniem kaitīga informācija - informācija, kuru nav aizliegts padarīt pieejamu pilngadīgam Lietotājam, bet kura rada draudus Bērna fiziskajai, garīgajai vai tikumiskajai attīstībai, tajā skaitā:

1) pornogrāfiska vai erotiska rakstura informācija, tajā skaitā materiāli, kuros attēlota saturiski neatļautais seksuāla uzvedība ar akcentu uz detaļām vai attēlots kailums, it īpaši seksuālā kontekstā, ar akcentu uz detaļām;

2) saturiski neattaisnota informācija, kur atainota vardarbīga, cietsirdīga rīcība, sāpes un šausmas, jo īpaši tāds vardarbības attēlojums, kas saistīts ar ieroču izmantošanu, spīdzināšanu, seksuālu vardarbību, ar akcentiem uz detaļām (ievainojumi, pašnāvības utml.), kā arī informācija, kas mudina uz vardarbību, glorificē vardarbīgu un cietsirdīgu rīcību, attaisno noziedzīgu rīcību, rada nesodāmības iespaidu utml.;

3) saturiski neattaisnota informācija par atkarību izraisošu vielu (alkohola, narkotiku, tabakas izstrādājumu) lietošanu, piemēram, lietošanas instrukcijas, pamudinājums lietot atkarību izraisošas vielas;

4) informācija, kas mudina uz azartspēlēm;

5) informācija, kas mudina darīt sev pāri vai izdarīt pašnāvību;

6) informācija, kura satur agresīvu valodu, necenzētu vārdu lietošanu, neķītrus izteicienus;

7) saturiski neattaisnota informācija attiecībā uz ieroču izmantošanu vai cīņas tehniku;

8) informācija, kas ļaunprātīgi izmanto Bērna uzticēšanos vai pieredzes trūkumu;

9) informācija, kas diskreditē vecāku, aizbildņu un skolotāju autoritāti.

2.7. Pieejas kontroles metodes - paņēmieni kopums, kas novērš neautorizētu piekļuvi Pieaugušo saturam (parole, PIN kodi, speciālas šādam nolūkam paredzētas ierīces utml.).

2.8. Vecuma noteikšanas metodes - metodes, ar kuru palīdzību konstatē Lietotāja vecumu.

3. Mobilo sakaru pakalpojumu sniedzēju un Informācijas sabiedrības pakalpojumu sniedzēju atbildība

3.1. Informācijas sabiedrības pakalpojumu sniedzēji un Mobilo sakaru pakalpojumu sniedzēji, kuri paši piedāvā Informācijas sabiedrības pakalpojumus, ņem vērā Uzvedības kodeksa 2.5. un 2.6. punktā noteikto Informācijas klasifikāciju.

3.2. Mobilo sakaru pakalpojumu sniedzēji uzņemas atbildību par to Informācijas sabiedrības pakalpojumu saturu, kurus sniedz paši Mobilo sakaru pakalpojumu sniedzēji. Mobilo sakaru pakalpojumu sniedzēji nepiedāvā Informācijas sabiedrības pakalpojumus, kas satur Nelikumīgu informāciju un bez atbilstošiem aizsardzības līdzekļiem, cik tas tehniski iespējams, nepiedāvā, Informācijas sabiedrības pakalpojumus, kas ietver Bērniem kaitīgu informāciju.

3.3. Mobilo sakaru pakalpojumu sniedzēji neatbild par tādu Informācijas sabiedrības pakalpojumu saturu, ko sniedz Informācijas sabiedrības pakalpojumu sniedzēji, tomēr Informācijas sabiedrības pakalpojumu sniedzējiem, ar kuriem Mobilo sakaru pakalpojumu sniedzēji noslēguši sadarbības līgumus, uzliek par pienākumu ievērot attiecīgus normatīvos aktus un šī Uzvedības kodeksa noteikumus.

3.4. Mobilo sakaru pakalpojumu sniedzēji nekontrolē Interneta saturu un neklasificē Interneta mājas lapu saturu saskaņā ar šī Uzvedības kodeksa noteikumiem, izņemot gadījumus, kad Interneta mājas lapas ietver Informācijas sabiedrības pakalpojumus, ko piedāvā pats Mobilo sakaru pakalpojumu sniedzējs vai Informācijas sabiedrības pakalpojumu sniedzējs, kurš noslēdzis sadarbības līgumu ar Mobilo sakaru pakalpojumu sniedzēju. Šajā gadījumā Mobilo sakaru pakalpojumu sniedzēji rīkojas atbilstoši Uzvedības kodeksā noteiktajam.

4. Pasākumi Bērnu aizsardzībai no Bērniem kaitīgas informācijas saņemšanas

4.1. Lai pasargātu Bērņus no tiem kaitīgas informācijas saņemšanas, Mobilo sakaru pakalpojumu sniedzēji neatkarīgi vai kopā ar Informācijas sabiedrības pakalpojumu sniedzējiem īsteno atbilstošas

Vecuma noteikšanas metodes un Pieejas kontroles metodes, piemēram, piedāvājot internetā Informācijas sabiedrības pakalpojumus, kas satur Bērniem kaitīgu informāciju, uzdot jautājumu par Lietotāja vecumu, pieļaujot pieeju šādam Informācijas sabiedrības pakalpojumam tikai pēc tam, kad saņemts apstiprinājums, ka Lietotājs ir pilngadīgs;

pēc Lietotāja lūguma, liedzot iespēju no Lietotāja pieslēguma numura zvanīt uz visiem paaugstinātas maksas tālruniem un lietot visus paaugstinātas maksas īsziņu pakalpojumus.

4.2. Mobilo sakaru pakalpojumu sniedzēji informē Lietotājus par iespēju datoram uzstādīt attiecīgu filtra programmatūru, kas ierobežo pieejamību Bērnam kaitīgai informācijai, kā arī par citiem iespējamiem līdzekļiem, tai skaitā, pieejas kontroles ierīcēm, kas nodrošina vecākiem vai aizbildņiem iespēju patstāvīgi ierobežot pieeju Informācijas sabiedrības pakalpojumiem, kuri ietver Bērniem kaitīgu informāciju.

4.3. Mobilo sakaru pakalpojumu sniedzēji informē Lietotājus, izglītojot par Informācijas sabiedrības pakalpojumiem, to saturu un par iespējām pasargāt Bērnus no tādiem Informācijas sabiedrības pakalpojumiem, kas ietver Bērniem kaitīgu informāciju.

4.4. Mobilo sakaru pakalpojumu sniedzēji nodrošina Lietotājiem iespēju informēt Mobilo sakaru pakalpojumu sniedzējus par Interneta mājas lapām, kurās piedāvāti Informācijas sabiedrības pakalpojumi, kuri satur Nelikumīgu vai Bērniem kaitīgu informāciju.

4.5. Uzvedības kodekss neaizliedz Mobilo sakaru pakalpojumu sniedzējiem patstāvīgi papildus šajā Uzvedības kodeksā minētajai informācijas klasifikācijai attīstīt citas informācijas klasifikācijas formas, ja tas ir nepieciešams Lietotāju ērtībai.

5. Pasākumi Nelikumīgas informācijas izplatīšanas ierobežošanai

5.1. Mobilo sakaru pakalpojumu sniedzēji, cik tas tiesiski un praktiski iespējams, sadarbojas ar tiesību aizsardzības iestādēm Nelikumīgas informācijas izplatīšanas novēršanā.

5.2. Sniedzot interneta mājas lapu un programmatūras uzturēšanas pakalpojumus (web hosting), Mobilo sakaru pakalpojumu sniedzēji nekontrolē Internetā esošo informāciju. Gadījumā, ja Mobilo sakaru pakalpojumu sniedzēji konstatē, ka, izmantojot pakalpojumus par interneta mājas lapu un programmatūras uzturēšanu (web hosting), tiek sniegti Informācijas sabiedrības pakalpojumi, kas satur Nelikumīgu informāciju, tie veic pasākumus, lai apturētu Nelikumīgās informācijas izplatīšanu internetā.

5.3. Mobilo sakaru pakalpojumu sniedzēji aņņemas atbalstīt valsts iestāžu iniciatīvu tādu procedūru ieviešanā, kas paredzētu tiesiskus mehānismus Nelikumīgas informācijas izplatīšanas ierobežošanai.

6. Citi noteikumi

6.1. Attiecībā uz Mobilo sakaru pakalpojumu sniedzējiem Uzvedības kodeksa noteikumi stājas spēkā, sākot ar 2008.gada 1.jūliju.

6.2. Mobilo sakaru pakalpojumu sniedzējiem ir pienākums Uzvedības kodeksa noteikumus padarīt saistošus Informācijas sabiedrības pakalpojumu sniedzējiem, ar kuriem noslēgti sadarbības līgumi, līdz 2009.gada 1.janvārim.

6.3. Jebkuri grozījumi Uzvedības kodeksā izdarāmi rakstveidā un tie stājas spēkā ar brīdi, kad tos parakstījuši visi Mobilo sakaru pakalpojumu sniedzēji, kuriem Uzvedības kodekss ir saistošs.

6.4. Grozījumus Uzvedības kodeksā un tā pielikumos Mobilo sakaru pakalpojumu sniedzēji publicē savās interneta mājas lapās.

6.5. Personas, kas parakstījušas Uzvedības kodeksu vai pievienojušās tam vēlāk, uzskaitītas Uzvedības kodeksa pielikumos.